Број 194 У Новом Саду, у четвртак 4 септембра 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан данпуна, а недељом изнесем и данима иза недеље и празника једарет.

Цена је за Угарску над се јутарњи и вечерњи број заједно шаље на један месец 2 кр. 70 нов. а на три месеца 8 крука.

Појединн јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист.)

Глас излази се из 12 сат. од сваке прве сваких сатних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући н. б. чакнића Администрација „Заставе“ налази се у кући гд. Милетићана штампарија у главној ул. бр. 2.

Појединн јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Издавање манастирске земље под аренду.

Ускоро ће се отпочети издавати манастирска земља под аренду и за први мах издаће се само на једну годину дана

Као што је познато до сад су манастирске земље биле пусто масло појединих манастирских управника Нит је од њих имао народ корист нити српска просвета и школа. Те земље су служиле само за раскошан, дембелски живот појединих калуђерских крупнијих главешина

Српски народни црквени сабор, односно српска народна радикална странка, борећи се за донашање манастирске уредбе, имала је на уму више крупних ствари. Прво да се стане на пут арчењу манастирског добра и разузданом, обесном животу појединих калуђера Друго, да се приход манастирски, чистом мудром и корисном управом повећа, те да се српске школе односно све српске просветне установе што озбиљније потпомогну, јер многима од њих и тако прети опасност, да их због недовољних материјалних средстава позатварају или подржаве, и онда су за нас изгубљене Трећи је врло крупан разлог, да и наш народ има што више користи од тих манастирских земаља.

Саборски одбор извршилац воље и закључака нашег сабора, врло се дуго бавио и проучавањем овог трећег питања. Наиме, на који би се начин и како требала издати манастирска земља под аренду, па да и сиромашне српске породице могу имати користи отуда. И на послетку је то питање решено и ми држимо сретно.

Као што рекосмо манастирска ће се земља ускоро издавати под аренду Више инжињера раде на парцелирању њену и они ће ускоро бити готови, па ће се лицитација моћи отпочети. Манастирска земља издаваће се на парцеле од два јутра Ко узме два јутра, има права да по исту цену узме још два јутра. Дакле имаће у једном склопу свега четир јутра. Желили онај који лицитира, да узме више земље од четири јутра, мораће после прва та добијена четир јутра, поново да лицитира на друга два јутра односно четир јутра и т. д.

Као што се види, на овај начин продаје манастирске земље, моћи ће неко да дође и до веће количине земље, али што је најглавније, моћи ће сиромашнији сталеж наш да учествује у тој лицитацији, те доћи такође до потребног му земљишта, било два, четири ил више јутара. До сад и она манастирска земља што се издавала, издавала се сва ђумље, те је богаташ узео по јефтин новац а сиротиња до ње није могла доћи. То сад више не може бити.

Лицитација ће бити јавна, усмена. Ко да више онога је земља, за овај мах само на годину дана, а после ће издавати на дуже. Половина аренде платиће се одмах на лицу места при лицитацији сваки арендатор, на коме остаје земља, добија одмах потврду, да је платио, половину аренде, и ступа одмах у посед тог земљишта. Ово је најглавније да свако ко хоће да лицитира зна у напред. Остале делове сазнаће на лицитацији самој

Прво ће се продавати земљиште под жито, а доцније оно за пролетње усеве за ливаду и пашу. Има доста и угарене земље. Онај који ову купи на лицитацији, мораће да плати осим аренде још и орање. Свако пак, који узме под аренду манастирске земље, мораће по јутру платити још и једну круну за мерничке послове око парцелације.

Лицитацији ће присуствовати и мерник који је обавио парцелирање. Показаће сваку парцелу, која је колцима обележена, да би сваки видео, шта лицитира, те да се зна према тома равнати, јер земља није подељена у класе. Мерник одговара и за површину, т. ј., да је парцела доиста толика, колика треба да је.

Манастирска земља, која ће се издавати под жито, како до знајемо, издаваће се у другој половини овог месеца, дакле за 10 до 14 дана. Ово ће бити објављено у листовима и уобичајеним начином за времена.

Ми смо изнели ово, да по својој „и новинарској и српској дужности упозоримо наш свет на издавање манастирске земље под аренду. Нарочито за времена да упозоримо и наше сиромашније ратаре, да би се за ту лицитацију могли спремити. Уповорујемо и земљорадничке задруге, како би сви они дошли до добре манастирске земље. Јавићемо још посепце и дан лицитације, чим буде утаначен.

Сличице са сабора.

Нова лица.

На јучерањој седници српског народно-црквеног сабора могла се видети два нова лица. Редовни посетиоци сабора распитивали су, ко су. По најпре им је упао у очи неки татарски лик, са крецавим и клопавим ушима. Сви упрли очи у њега, а неки ће тек запитати: А откуда је тај? Да није из Ердеља? — Није. А као зашто ти мислиш, да је из Ердеља? — Та много ми је налик на оне, што доводе код нас у село — медведе. Сви се насмешише а један ће га поучити: То је Васа Јакшић, вањевачки посланик, демократа. — Хо мај, одговориће му онај пријатељ, те демократе то су нека чудна нација Гледам онога, што брани варанције, што га зовете Спава путник, па дугачког Љупка, па сад овога новога — и то све демократе. Не знаш, који је од ког згоднији Та један од наших људи и не може у ту партију.

*

Други посматраху један чудан лик са седом брадом Очи као на зејтину Лик чудновато сличан ликовима сеоских Чивута кајишара. — По бради рекао бих, да је стар човек. Но образи му се зацрвенили, смешка се и необично лако врти се час амо, час тамо. Неко у публици каза: То је гусак из Бечкерека, прокријумчарени посланик. Наста грохотан смех. Зачу се по неко „важ, важ!“ Чисто им се причињава неко сикање. Но гуску ни бригеша. Он се врти и смешка. Зарумењио се али то није румен стида. Он за њега не зна. Хајде нека се шепури још мало по саборници, неће ни онако дуго.

Није дошао.

Свима је упало у очи, да није дошао на сабор Георгије Мали Многи питају, где је, зашто није дошао, нико не зна. Тек ће се неко досетити: Није смео, да дође. Зна, шта је замесио у В. Бечкереку, па се боји. Хоће да види најпре, како ће проћи његови штићеници. А да извештај буде „вернији“, послао је и своје „орчно перо“ — Младена Пилића. — Већина тек одмахну руком и почеше разгледати даље посаборници.

Нема ни њега.

Такође је упало у очи, да нема на сабору ни — чика Стеве. Кажу, послао га је владика Лукијан тамо некуда у Швапску. Није жалио ни трошка, само да се он — чика Стева — губи што даље од Карловаца. Кажу још и то, да је владика Лукијан уверен, да ће му чика Стева више помоћи, кад је тамо негде далеко. Или помоћи ће му бар толико, колико му одмаже, кад је уз њега. Чудна „мнемија“!

Па нема ни њега.

Нема на сабору ни дра Полита. Искао је и добио од сабора допуст од 8 дана. Рачуна деда, дотле ће се ваљада обавити избор патријарха, а он као не би био рад, да буде на избору. Знате, нема још потврђеног штатута о избору патријарха, а његова је странка изрекла, да се дотле они не могу упуштати у бирање. Ништа то не чини, што се он и његови једанпут уздржали од гласања, па други пут бирали, па опет уздржали па бирали. Он хоће човек, да је „доследан“. Био би то и прошли пут, али врагови кикинђани кажу: мораш! Па онда сви да гласају, а он да гледи, као да нема гласа У таким приликама већ је тешко остати „доследан“. Али он кад хоће, баш може. Ево видићете, хоће ли сад гласати! Неће ни присмрдити саборници док не прође избор „Хја“, тако то раде „доследни“ људи.

Неколико речи о Новом Саду.

На Усековање приредили су грађани Новосађани ново изабраном градском начелнику, дру Влади Деметровићу бакљаду. Приликом те бакљаде говорио је са српске стране др Лазар Бајић те је том приликом истакао о развитку Новог Сада мисли, које хоћемо да саопштимо.

Он рече:

Врло поштовани Господине Градоначелниче! Велику почаст коју су Вам наши варошки оци указали, изабравши Вас за градоначелника ево и ми слободни грађани ове вароши свим потврђујемо.

Историја Н. Сада стоји у тесној вези са њеним градоначелницима; исто тако и сваки напредак ове вароши стоји у тесној вези са њеним градоначелницима, који су је по духу и потребама оног времена управљали.

Данас се прилике променуле, јаче но иначе. Отворило се ново доба, наступиле су друге социјалне прилике, наступило је модерно друштво, дошао је други дух времена.

Данас се захтева од градоначелника више, много више, него што се до данас захтевало.

Пре је било, да су и државе па и опћине тога мишљења биле, да се сваки појединац брине за себе, — но данас и саме државе па и опћине траже, да се имају бринути за слабије, да их потпомажу у културним и економским установама, како би се тиме могла одржати равнотежа.

И Ви ћете г. градоначелниче имати велико поље за рад. У овом садашњем Н. Саду Вам се већ сад даје велика прилика да радите, на бољитку његовом.

Нови сад је већ и данас велик, но сад кад треба да се сазида гвоздени мост који ће нас везати са Сремом, и да се изгради електрична железница, која ће да веже са Новим Садом читаву околину па и Срем, отвара се Новоме Саду прилика, да ступи међу прве вароши наше државе.

Ми смо уверени да сте Ви дорасли за ту задаћу и можете бити уверени, ако у том правцу пођете напред да ћемо Вас на сваком кораку потпомагати, — јер без икаквог ласкања може се рећи, да је новосадско грађанство свесно.

У једној вароши где је поред трговине и индустрије у огромној мери и земљорадња заступљена, сасвим је поњатно, да се не могу сви крајеви те вароши развијати онако, као средиште. Средиште се вароши развија некако само по себи, за крајеве, треба веће бриге.

То је и код нас. А код нас се само за средиште бринуло, а крајеви се запуштали. Ми у овој вароши имамо улица, где немамо путева, нема осветљења, шире нам се по улицама баруштине, лети прашина да нас удави, а кад кише дођу блато до колена

Ми се надамо да ћете Ви порадити да те разлике бар донекле падну, јер држимо да и Ви увиђате, да и онај становник на крајевима плаћа исте

тако порезу, као и онај у средишту.

Знајући Вашу спрему и енергију држимо, да ћете на срцу носити чисто само интерес ове вароши; јер интерес ове вароши је интерес свију грађана па и нас Срба. Дозволите да додирнем и то питање. Ви сте сте у том срећном положају, да имате у том погледу путевођу у Вашем предходнику бившем градонач чнику г. Салаји у који је својом праведношћу задобио љубав не само Мађара, него и свега српског народа овде у Новом Саду, то онда ми Срби грађани Новог Сада с правом можемо очекивати, да ћете Ви као Србин градоначеоник на срцу носити и наше српске интересе

На желимо да нас већма волете, али желимо да нас једнако волете.

У нади да ћете у овоме бити достојан садруг Вашег предходника кличемо Вам: Живео Србин градоначелник др. Влада Деметровић

Посланици Хрватске и Славоније на интерпарламентарној конференцији

Посланици Хрватске и Славоније, који су према одлуци извршног одбора хрватско-српске коалиције одређени да иду на интерпарламентарну конференцију у Берлину, пријавили су се средишњем одбору конференције као посебна национална група Одбор за припремање конгреса је примио ту пријаву. Послани ци су јуче отпутовали за Берлин.

Изгреди у Будимпешти

Учесници католичкога збора, што је прошле недеље отворен у Будимпешти, приредише уз певање црквених песама процесију по вароши. На улици их нападну социјалне демократе, које су певале радничку марсељезу. Вурали су камење, те је било више лакших озледа. Полиција је голом сабљ м растерала демонстранте. Похватала је око 50 особа.

Прослава Толстојева.

Како је прослављен дан 28. августа — 80-годишњица великог руског књижевника Лава Николајевића Толстоја, о томе телеграфише специјални кореспонденат „Рус. Слова“: „28. августа посетио сам Јасну Пољану и био сам примљен од стране сина Толстојевог — Андреје Лавовића, који ми је показао све добивене депеше и адресе на дан Јубилеја. До данас је добивено 600 депеша. Већином су депеше подписане многим лицима — свега до сада 7000. 25 чувених руских сликара послали су Лаву Николајевићу раскошан албум са сликама које су својеручно сликали. Лав Николајевић осећа се доста добро, чита адресе и депеше и прегледа слике. Око 3 сата по подне он је, после дугог наваљивања једног фотографа, сопственика кинемотографа, пристао да га изнесу у фотељи на балкон и да га тамо сликају. Затим су га сликали са целом породицом и Чертковим, његовим најбољим другом. За време сеанса Лав Николајевић дубоко се клањао народу, који је опколио био балкон. Од послатих адреса Лава Николајевића највише је ганула и дирнула адреса слугу и келнера петроградског позоришта „Фарс“. — Сама светковина 80-годишњице Толстоја у Јасној Пољани извршена је само у уском кругу његове породице. Сеоској деци Јасне Пољане раздате су кутије са бонбонама од стране Толстоја. Здравље великог књижевника доста је пошло на боље. Он осећа само општу изнемоглост“.

Издаци на флоту.

Да се види, како се огромне суме новаца троше на подизање флоте, навешћемо овогодишње прорачуне неколико великих сила. У прорачуну Енглеске за ову годину намењено је на флоту 791 милијон (прошле године 769 милијона). После Енглеске долазе одмах Сједињење Државе Северне Америке: 622 милијона (прошле године 502 милијона), за тим Немачка: 407 милијона прошле године 334 милијона), Француска 307 милијона (прошле године 299 милијона), Русија 225 милијона (прошле године 194 милијона), Јапан 204 милијона (прошле године 207 милијона), Италија 152 милијона (прошле године 135 милијона). Све те државе издале су ове године само на флоту укупно 2 милијарде 708 милијона, прошле године 2 милијарде 440 милијона, дакле је издато ове године 268 милијона више него прошле. Највећма су порасли овогодишњи издаци на флоту у Сједињеним Државама: 120 милијона, за тим у Немачкој: 73 милијона У Јапану су, због рђавих финансија, спали за 3 милијона.

Колера у Русији.

Како из Петрограда јављају, нде бесни колера. За последња 24 сата разболело се од ње нових 138 болесника, а 36 је умрло. Полиција строго пази на пиљарице, које ноћу увлаче воће у варош. Пронео се глас, да је и у Аустрији избила колера У Тарнопољу у Галицији разболело се неколико лица. — Лечнички преглед утврдио је међутим, да то није колера.

Нов турски лист у Скопљу

У Скопљу је изашао први број новог недељног листа на турском језику: „Енвари-Хуријет“ (Зраци Слободе), који је себи ставио у дужност врло племенит задатак: „да брани слободу, да јавно жигоше све неправичности и њихове тв рце, да служи као посредник између разних османлијских народности, да брани незаштићене и да утврђује и шири појмове братства и једнакости међу свима Османлијама без разлике вере и народности“.

Исправак.

У јучерањем јутарњем листу „Заставе“, у извештају са седнице српског народно-црквеног сабора, непотпуно је штампана реченица у краљевом отпису. Она треба да гласи: *На предлог својега угарског министра-председника, поднесени са пристанком министарског савета, не осећамо у себи побуде, да овај избор највишом својом потврдом одобримо. Поверавамо твојој верности*, да ову Нашу...

Време

Према телеграфском извештају од 16. септембра може се очекивати умерено, на западу на више страна киша.

ЛИСТАК.

Тумарање по свету једног Енглеза.

Роман

— Геза Гардоњи. —

(Наставак.) 3

— Господине, — рекох му одлучно — ја не трпим вашу песму!

— Јестел чули ви! — одговори жестоко — не кварите ми добру вољу, јер тако ћу вас одаламити, да ћете се изврнути.

Одговорим му сасвим мирно и хладно:

— Име ми је Роберт Мумери. Станујем у Хотел- Европи и стојим вам на расположењу.

Он у место да рече своје име, запита ме:

— Да ли као гост, или виксате ципеле тамо?

— Гост сам.

— Онда опростите — рече понизна гласа — јер ја чистим ципеле код „Белога Вола“. Име ми је иначе Помко.

— Честити Помко — рекох му сниходљиво — платићу вам ћутање.

— Хвала лепо, благородни господине. Само да сам знао пре... Али шта знам, другог чега и немам осим гласа

— Онда сте здраво сиромах.

— А колеге ми веле, да сам давно већ требао да певам у опери.

Је ли по вољи вашем благородију да запали?

— Не ће бити згорег. За што питате?

— Јер немам цигара, да вас понудим.

Разумео сам на што циља. Извадим две цигаре. Једну дадем њему а другу турим у уста.

Кресну жигица о капут чистиоца ципела, и запали се. Стајао сам око у око са куждравим црнцем, светлих очију. Принесе жигицу мојој цигари и онда запали своју.

Поново настаде помрчина Само што су се цигаре светлиле.

— јесте ли ви американац? — запитам га.

— Јесам, господине.

— Како сте стигли овамо?

— Донели су ме, господине

— На силу?

— На ужету, господине.

— Па зар вас још и сад хватају?

— На жалост, хватају. Само што робове носе у Америку на таке насеобине, које су далеко од закона

— Јестел и ви били тамо?

Био сам, али сам побегао. Хтео сам да идем кући, а лађа не долази овамо. Лепо је господине мој, код куће. Лепа је то земља! У сну сам више пути код куће. Видим матер, како љушти кукурузе пред колебом. Видим и оца како тера белог вола Ала је, господине леп тај бели во. Има очи као најлепша девојка, коју ја не познајем

— Но то мора бити диван во.

Под једном матором бананом је наша колеба. Из шуме долази мирисав ветрић веверица се веша по дрвећу. Па онда тице... Хој! каквих има тамо тица!

— Чини ми се ти волеш своју постојбину?

Немојте да ме расплачете господине, угасиће ми се цигара И уздахну тешко. Затим настави.

— Тамо је добро Не требају чизме. Нема двокатних кућа, нити олука по улицама, чије поклопце заборављају затворити.

— Мора бити згодна земља.

— Е да сам тица! Само што нисам, господине мој

(Наставиће се.)

Брзојави „Застави“.

Стигли 3. септембра.

Војни маневри.

Весприм. Краљ је на коли отишао до општине Св Стеван, одатле је непрестано јашећи на коњу прошао обе војске Дуго је и стојећки посматрао маневар На коли се за тим вратио у Весприм. На маневру стоје једно према другом, на једној страни корпуси пожунски и будимпештански, на другој загребачки и један комбинован корпус.

Странчки збор.

Будимпешта. Кошутова ће странка 22. о. м п н. одржати своју партијску конференцију Кошут се толико опоравио, да је устао из постеље.

Одговорни уредник
Константин Брадваровић.

ПОТРЕБУЈЕМ ЈЕДНОГ
БЕРБЕРСКОГ ПОМОЋНИКА
за бољу радњу.
Ступати може одма.
Ђока Поповић,
1214 1 3 фризер у Винковци.

Ново!! — Ново!!

До д нас у целој Европи први Србин, **шпецијалиста енглеског мушк г и женског кроја.** Израда је најбоља! Послуга тачна! Цене умерене! Богати избор у мустрама енглеских и француских штофова.

Г. г. ђаци имају знатан попуст.

Препоручујући се јесам с поштовањем

Тодор Гајић

Нови Сад, каванџајска улица бр. 17.
1216 1 12 у кући г. Цикмунда.

Продаваће се на јавној лицитацији:

7. (20) септембра о. г 15 хект. земље са воденицом од 4 витла близу Ваљева;

10. (23) септембра 35 хкт. са зградама у близини Паланке и

29. септембра (12 октобра) велика зграда у центруму трговине, у Београду, која сада носи годишње кирије тридесет хиљада динара.

Извешћа даје

М. Драгутиновић

„Краљев Трг“ број 13.
1179 2—3 **Београд**

КУЋУ у Сремској улици бр. 950, са **7 соба 1 дућански локал, 3 кухиње, шпајз, подрум и врло лепо уређена башта,** засађена **1000 чокоти винове лозе,** које врло добро роде са 25—30 акова добра вина Кућа на руском друму, главно место, способна за сваки рад. **Продајем** уз умерену цену и лепе услове. — Поближе упитати код власника

Љубомира Дудварског

трговца и гостионичара у Митровици.
957 10—10

КРОМПИРА

нова роса, рана нуди вагонима најјефтиније

Александар Мудрок.

928 28 **Митровица (Срем.).**

○ ИМАДЕМ СВАКЕ КОЛИЧИНЕ ○
пресована **ЛИВАДСКА СЕНА**
у оалама
НА ПРОДАЈУ.
Рефлектанти нека се обрате на
Душана Варбуловића
1163 2—4 у Панчеву

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.